

Vzhod(ni) rob

Nedavno so me nekateri člani nekega sorazmerno pomembnega mednarodnega društva prostorskih planerjev in urbanistov predlagali za izvolitev v predsedstvo kot predstavnika vzhoda Evrope. Po mnenju večine družčine je geografsko in politično to ves tisti prostor, kjer so do padca železne zavesa razvijali socializem in so gospodarili komunisti. Da so Slovenijo vtaknili v ta sklop, se meni v tistem zgodovinskem trenutku ni zdelo povsem natančno niti pravilno, toda niti ne povsem netočno. Vendar ker poznam vedenje večine kolegov z »zahoda« o zgodovini in geografiji ter še živem grozo pred vsem vzhodnim, sem privolil. Vzhod večinoma še vedno s strabospoštovanjem razumejo kot ozemeljsko in grozečo politično celoto.

Nekaterim članom društva iz bolj vzhodno ležečih držav Evrope se ni zdelo primerno, da se nekoga iz države, ki bo kmalu članica zahoda, predstavlja kot predstavnika vzhoda. Slovenija je namreč takrat že vlekla končne poteze homologizacije z Evropsko unijo in je bilo članstvo uprašanje tednov. Nastala je resna zadrega, tako da so me predlagatelji poklicali, naj razložim, za kaj pravzaprav gre, in rešim njih oziroma sebe. Namesto politične razlage, da gre za države nekdanje Jugoslavije in varšavskega bloka oziroma kdo smo »mi« in kdo »oni«, sem se zatekel h geografiji. Naprej sem razložil, da je geografsko in matematično središče Evrope zares nekje v Belorusiji ali Litvi (odvisno kdo meri), tako da niso kandidirali pravega, saj je Slovenija tako rekoč na zahodu takšne aglomeracije. Še več, tovrstna geografska determinacija in vsa razprava z mojo razlago vred so povsem nepotrebne, saj se vzhod tako ali tako začne v Greenwichu, vzhodno od Londona. Vzhodna Evropa je torej le še nekoliko vzhodnejše, ena evropska država seže celo do obale Tibega oceana. Delitev na »oni« in »mi« po geografskem ključu je torej stvar dogovora, kje se vzhod pravzaprav začne, in naj si kolegi izmislijo kakšen boljši izločitveni dejavnik, npr. stopnjo izobrazbe, znanje jezikov, predanost poslu, reference, sposobnost mreženja ipd. Ozemeljski okvir je vsekakor pomemben del identitete, vsekakor enako kot zgodovina ali politika. Konec koncev, ali lahko le stoletje zgodovine povsem določi večstoletno zgodovino in civilizacijo skoraj polovice Evrope? Moja razlaga ni bila vseč ne enim ne drugim, tj. članom iz držav, ležečih pred padlo železno zaveso in za njo. Nato so v razpravo posegli Avstrijci in zatrjili, da je glavno mesto njihove države vzhodnejše od slovenskega. Ampak oni se že desetletje zavestno predstavljajo in delujejo kot most med staro in novo, vzhodnejšo Evropo. Ob tem doživljajo neustavljivo potrebo nalesti se vzhoda in Mediterana. S političnim sodelovanjem se prekriva kulturno. Štajerski kulturni festivali v Gradcu na primer brez starih strabov prav pubtijo z vzhodnim zanosom in balkansko strastjo na vseh poljih kulturne ustvarjalnosti. No, pri nas pa nastopajo dragačevski trubači. Vsekakor vemo, kje smo in od kod smo prišli, ampak lahko bi vseeno pogledali tudi bolj proti vzhodu.